

Gazeta Olsztyńska

Organ Związku Polaków w Prusach Wschodnich.

„Gazeta Olsztyńska“ z dodatkami „Gość Niedzielny“ i „Gospodarz“ wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt.

Przedpłata wynosi kwartalnie 9 marek.

Ogłoszenia przyjmuje się za opłatą 50 fenigów za miejsce rządka sześćlatowego. — Przy dochodzeniu sądowym należytości wszelkie rabaty upadają.

Ojców mowy, ojców wiary
Brońmy zgodnie młody, stary.

Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus!

Drukiem i nakładem: Joanny Pieniężnej.
Redakcja i Administracja w Olsztynie, Mühlenstrasse 2.

Telefon nr. 531.

Listy do redakcji należy adresować:

„GAZETA OLSZTYŃSKA“ — ALLENSTEIN, OPR

Redaktor: Ludwik Łydko.

Górny Śląsk po głosowaniu.

Dotychczas wiadome wyniki plebiscytu na Górnym Śląsku, są naogół bardzo pomyślne. Wszystkie powiaty i poszczególne wioski, w których już skończono obliczenie głosów i z których przez P. A. T. w Gdańsku otrzymaliśmy wyniki głosowania, wykazały decydującą większość polską. Nie jest ale wykluczone, że pewne powiaty lub poszczególne wioski od strony Niemiec, dadzą znaczne liczby głosów niemieckich.

W kołach polskich wiadomość o równoczesnym głosowaniu emigrantów, wywołała duży niepokój i obawę, ale delegaci polskiej partii górnośląskich uzyskali od komisji międzysojuszniczej w Opolu gwarancję, że plebiscyt będzie przeprowadzony sprawiedliwie, bezstronnie i uczciwie. Zapewnienie komisji dodało dużo otuchy polskiemu ludowi na Górnym Śląsku. Z drugiej strony wielkie i dla Polski dziejowe fakty, jak zawarcie pokoju z Rosją i uchwalenie wiekopomnej konstytucji, wpłynęły niewątpliwie z wielką korzyścią na nastrój polskiej ludności i rozwiały jej ostatnie wahania wobec Polski.

Tak więc głosowanie na Górnym Śląsku wykazało bezwzględnie zwycięstwo polskie. Nawet według niemieckich tendencyjnych obliczeń, Polacy uzyskali przeszło 40 proc. z ogólnej liczby oddanych głosów. Według doniesień polskich głosów oddanych na korzyść Polski ma być bezwarunkowo więcej. Ale jeżeli nawet uznamy przeciętnie 50 proc. głosów oddanych na rzecz Polski, jako prawdziwy wynik głosowania, to nie ulega wątpliwości, że zwycięstwo polskie na Górnym Śląsku jest zwycięstwem świetnym i decydującym.

Zważyć bowiem należy na następujące względy: Jeżeli Niemcy uzyskali połowę lub więcej, ogólnie oddanych głosów, to zawdzięczają to jedynie wielkiej liczbie emigrantów z różnych stron Niemiec. Jak wiadomo głosy emigrantów obliczone będą osobno, a ilość oddanych przez emigrantów głosów na rzecz Niemiec, choćby one razem z głosami miejscowej ludności stanowiły większość niemiecką w jakimkolwiek powiecie, nie będzie żadną miarą decydować o przynależności danego powiatu.

Jeżeli byśmy zaś przyjęli za najważniejszą podstawę decyzji o przynależności G. Śląska jedynie głosy miejscowej ludności, wtenczas ilość głosów oddanych na rzecz Polski będzie drugocześnie zwycięstwem polskiem. Chociażby nawet w jakim powiecie głosy miejscowej ludności dały połowę lub większość niemiecką, to decydująca różnica leżeć będzie napewno w ilości oddanych głosów, w głównym mieście danego powiatu. Większość niemiecka w większym mieście powiatowym — a wiadomo, że miasta są w dużym stopniu niemieckie — nie stanowi i stanowić żadną miarą nie może o przynależności tego powiatu. Decydują tu wyniki głosowania w całym okręgu otaczającym to miasto. Jeżeli n. p. jakkolwiek okręg wiejski da większość głosów na korzyść Polski, to wynik ten jest decydującym już o przynależności tego okręgu, chociażby miasto dało przeważającą większość niemiecką. Niemożliwym jest, aby miasto miało inną przynależność niż cały powiat. Leżąc zwykle w środku powiatu, każde miasto musi się poddać rezultatowi głosowania otaczających go wiosek.

Zwycięstwo polskie na G. Śląsku faktem dokonany.

Bytom, 21. 3. (P. A. T.) Dotychczasowy wynik głosowania przedstawia się następująco:

Powiat Bytomski: Za Polską oddano głosów 72 714 za Niemcami 73 484. Polacy mają w tym powiecie większość w 11 gminach, Niemcy w 6 włącznie miasta Bytomia.

Powiat Katowicki: Za Polską 70 478 za Niemcami 76 472. Polacy większość w 25 gminach, Niemcy w 8.

Powiat Pszczyński: Za Polską 53 002, za Niemcami 15 342.

Za Polską większość 120 gmin, za Niemcami 7 gmin.

Powiat Rybnicki: 48,419 polskich głosów, 26,478 niemieckich. Większość głosów polskich w 96 gminach, niemieckich w 8 gminach.

Tarnowskie Góry: Za Polską 26,714 głosów, za Niemcami 16,541. Większość głosów polskich w 23 gminach, niemieckich w 3 gminach.

Powiat Strzelecki: Za Polską 23,039 głosów, za Niemcami 22,226. Większość głosów polskich w 23 gminach, niemieckich w 3 gminach.

Powiat Oleski: Za Polską 10 897, za Niemcami 23 490. Większość głosów polskich w 31 gminach, niemieckich 76 gminach.

Królewska Huta (miasto): Za Polską 10 764 za Niemcami 31 848.

Powiat Zabrze: Za Polską 43 273 głosów, za Niemcami 45 076 głosów. Większość głosów polskich w 14 gminach niemieckich w 2 gminach.

Powiat Gliwicki: Polskich głosów 35,759 niemieckich głosów 51,136. Większość głosów polskich w 122 gminach, niemieckich w 13 gminach.

Powiat Opolski: Za Polską 26,317 głosów, za Niemcami 74,729. Większość głosów polskich w 20 gminach, niemieckich w 120.

Brak dokładnych wiadomości z powiatów Raciborskiego, Kościelskiego, części Głupczyckiego, Rudnickiego, Lublinieckiego.

Bytom, 21. Wedle dotychczasowych wiadomości w pow. Lublinieckim Polacy mają większość w 42 gminach, Niemcy w 8. Dotąd brak wiadomości z 20 gmin tego powiatu.

Dla wyjaśnienia dodać należy, że głosowanie na terenie plebiscytowym górnośląskim odbywa się gminami i że załatwienie sprawy przynależności Górnego Śląska rozstrzygnięciem będzie na podstawie nie większości głosów, lecz większości gmin.

Konsternacja na Gieldzie w Berlinie! — Waluta polska podskoczyła. — Mocny kurs zwykły.

Dla uspokojenia prasy tutejszej jakoż współobywateli niemieckich podajemy w oryginale wycinek z niemieckiej „Königsberger Allgemeine Zeitung“:

Berliner Fondsbörse.

Berlin, 21. März, 1 Uhr mittags. (Eigene Drahtmeldung unserer Berliner Handelsredaktion). Das Abstimmungsergebnis befriedigte die Börse sehr wenig, da die grosse Gefahr besteht, dass gerade das Industriegebiet nicht bei Deutschland bleibt. Infolgedessen machte sich ein scharfer Kurssturz in oberschlesischen Werten bemerkbar, dessen Nachwirkung sich auch den übrigen Märkten mitteilte, so dass eine allgemeine Verfallung der Tendenz eintrat.

So verloren insbesondere Bismarckhütte 20 Hohenlohe 28, Laurahütte 11, Oberschlesische Eisenbahnbedarf 12 und Corackien 11 Prozent. Von westlichen Montanwerten waren Buderus 17

Prozent, Mannesmann 15 Prozent schwächer. Phönix, Gelsenkirchener, Deutsch-Luxemburger hatten leichtere Kursrückgänge aufzuweisen. Am Markt der Schiffahrtswerte wurden besonders Hansa niedriger angeboten.

Równocześnie przyjmujemy wiadomość z Warszawy:

Kurs marki niemieckiej nieustalony. Przeszto notować dewizy niemieckie. Społeczeństwo przyjęło wiadomość o zwycięstwie polskiem z godnością i spokojem. W kołach politycznych wydano hasło, aby mimo zwycięstwa Polska wobec Niemców występowała bez zawiści. Polacy jako zwycięzcy nie chcą zbyt głośnym tryumfem upokarzać sąsiada. — Favete victis! Pobłażliwość dla zwyciężonych.

Wobec przeciwnika zwyciężonego Polacy zawsze byli szlachetnymi.

A jest więcej niż pewne, że ludność okręgów wiejskich opowiedziała się w przeważającej części za Polską. Otrzymaaliśmy wiadomości, że w szeregu wiosek liczba oddanych głosów na rzecz Polski dosięgła nawet 80 i 90 procent. Pozostała reszta wiosek, dała z małymi wyjątkami 60 do 70 procent polskich głosów. Najwięcej przemysłowe okręgi, głosowały przeważnie na rzecz Polski.

Nie ma wobec tego najmniejszej wątpliwości co do przynależności G. Śląska, a w najgorszym razie jego większej i wybitnie przemysłowej części. Liczyć dzisiaj można śmiało, że z wyjątkiem kilku powiatów od strony Niemiec, pozostała reszta G. Śląska przypadnie do Polski.

Lud górnośląski odniósł zatem niebywałe zwycięstwo. Po tylu wiekach wraca z powrotem na łono swej Macierzy. Po latach tęsknoty, cierpienia i ucisku,

lud górnośląski wchodzi na drogę jasną, słoneczną i zapewniającą mu nową szczęśliwą przyszłość.
Cześć Górnoślązacom! L. Ł.

Wieści z Górnego Śląska.

Przyznali się do winy.

Każdy, który czytywał w ostatnim czasie prasę niemiecką, nie wykluczając niemieckich gazet nacjonalistycznych w Prusach, ze wstrętem zauważył wiadomości z Górnego Śląska, o zabójstwach i grabieżach polskich. Wiadomości te ukazywały się niemal codziennie i zawsze niby to Polacy „niewinnych“ Niemców napadali i mordowali. W czasie od 10 do 17 marca ukazała się następująca wstydliva notatka

„Zwraca się szczególnie na to uwagę że wszystkie wieści alarmujące, pochodzące z prywatnej strony i pewnej części prasy o zaburzeniach politycznych, zabójstwach itd. w obwodzie plebiscytowym są zmyśnione i tylko to mają na celu, aby odstraszyć Niemców — upoważnionych do głosowania — od wyjazdu na głosowanie. W obwodzie plebiscytowym panuje całkiem spokój i porządek».

Jeśli prasa niemiecka sama odwołuje swoje kłamstwa, to oznacza to niesłychany blamaż i równocześnie przyznanie się do tendencyjnego i kłamliwego szerzenia wiadomości o Polakach.

Likwidacja przedsiębiorstw niemieckich.

Warszawa. Właściciele »Kattowitzer Zeitung« i »Oberschlesische Morgenzeitung« zwrócili się do wydawców warszawskich z propozycją sprzedaży swych zakładów.

Francja wobec plebiscytu.

Paryż. Ambasadorowi republiki francuskiej w Berlinie polecono ostrzec Niemcy przed koncentracją wojska na granicy Górnego Śląska, oraz odpowiedzialnością w razie wkroczenia na Śląsk.

Warszawa. Warszawska Gazeta Poranna dowiadyje się z miarodajnego i wiarygodnego źródła, że między Anglią a Francją nastąpiło zupełnie uzgodnienie taktyki w stosunku do Niemiec, które będzie miało doniosłe znaczenie w sprawie Górnego Śląska.

Bytom. Przebywający na Górnym Śląsku deputowani francuscy w liczbie ośmiu, wystosowali do pła Korfantego list treści niezmiernie serdecznej, zakończony okrzykiem na cześć Polski i Polaków górnośląskich.

Komisja międzysojusznicza wypuściła nowe marki pocztowe plebiscytowe z napisem: 20 marca 1921.

Sejm prowincjonalny.

(Sprawozdanie własne.)

Sejmik prowincjonalny rozpoczął obrady w Królewcu we wtorek w obecności naczelnego prezesa, dworu jego i 85 posłów.

Nasz poseł ks. prob. Barczewski po odczytaniu mowy i otwarciu 47 sejmiku przez naczelnego prezesa rozpoczął obrady krótką przemową zachęcając do zgodnej wspólnej pracy dla dobra prowincji, w której żyjemy.

Pod jego przewodnictwem rozstrzygnięto spór, co do pełnomocnictwa nowych posłów z Nadpowiśla w tym sensie że ci posłowie tymczasowo mają tylko głos doradczy, a nie decydujący.

Następnie wybrano na żądanie socjalistów kartkami na marszałka pana von Berg z partii niem. nacjon. ludowej 68 głos., a jako wicemarszałka pana Anderscha z Ostródy partii umiarkow. socjalistów z 79 głosami.

Po objęciu przewodnictwa przez marszałka i wygłoszonej mowie jego przystąpiono do obrad wedle porządku dziennego. Wybrano różne komisje które miały najprzód opracować przedłożony materiał. Na plenarnych posiedzeniach w czwartek i piątek przyszło do niektórych ostrych rozpraw ze strony socjalistów. Poseł nasz głosował przeciw wysłaniu telegramu do Berlina, do Śląska i przeciw wydaniu 2000 mk. na cele krzepienia niemieczyny w Polsce przez nowy »Schulverein«.

Partje socjalistyczne w ostrych mowach zastrzegali się przed wysłaniem owych telegramów i wydawaniem pieniędzy na wspomniane cele.

W sobotę rozprawy odroczone na 2 tygodnie, dalsze rozprawy mają się odbyć od 6. kwietnia. y.

Przegląd polityczny.

Polska.

Uroczystość podpisania pokoju z Rosją.

Ryga Dnia 18. marca o godz. 8,30 wieczór odbyło się uroczyste plenarne posiedzenie obu delegacji pokojowych, polskiej i rosyjskiej.

Przewodniczący delegacji polskiej, wiceminister Dąbski odczytał tekst polski traktatu. O godz. 8,55 przewodniczący delegacji rosyjskiej Joffe rozpoczął odczytywanie tekstu traktatu w języku rosyjskim.

O godz. 9,30 obaj przewodniczący i pełnomocnicy pokojowi podpisali wszystkie trzy teksty traktatu pokojowego, polski, rosyjski i ukraiński i położyli swe pieczęcie.

Ryga. Delegacja bolszewicka zakomunikowała delegacji polskiej, że po ostatnim zjeździe sowietów białoruskich nastąpiło między Rosją a Białorusią rozgraniczenie, na mocy którego Witebszczyzna pozostaje przy Rosji. Wobec tego na niewielkim odcinku północnym Polska graniczyć będzie bezpośrednio z Rosją.

Powrót delegacji polskiej z Rygi.

Warszawa. Wyjazd delegacji polskiej z Rygi spodziewany jest na dzień 25 b. m.

Ze wszystkich komisji i podkomisji utworzonych w czasie rokowań pokojowych, obradowała do ostatka tylko podkomisja do spraw żeglugi i komisja redakcyjna.

Sojusz Polski z Litwą?

W sferach urzędowych krąży pogłoski że Polska ma zamiar uznać Litwę za państwo samodzielne.

Rokowania te, w myśl idei Ligi Narodów, zmierzają do zjednoczenia dwu bratnich narodów, które w ciągu wieków dzieliły dołę i niedołę.

Wianem ze strony Ligi Narodów dla sfederowanego państwa ma być Kłajpeda — a więc dla Polski drugi punkt wyjścia na morze Bałtyckie, dla Litwy zaś — da kraglenie jej etnograficznej i naturalnej granicy.

Stosunki gospodarcze z zagranicą.

Warszawa. Jak donoszą z Warszawy, pomiędzy rządem polskim a włoskim węgierskim zostały podpisane umowy handlowe w sprawach wymiany niektórych artykułów spożywczych i chemicznych za polską naftę i inne surowce polskie.

Produkcja cukru

w Polsce wynosi obecnie według zestawienia »Gazety Cukrowniczej« 210.000 ton rocznie. Z tego cukrownie pomorskie i poznańskie produkują 130.000 ton. Na pokrycie konsumpcji krajowej potrzeba 140.000 ton. Wobec tego pozostaje na wywóz 70.000 ton. P.

Niemcy.

Niemcy w tarapatkach.

(S.) »Königsberger Allg. Zeitung« podaje sumy, których żądają od Niemiec poszczególne państwa jako odszkodowania wojennego. Oprócz Anglii, Francji, Włoch i Belgii przedłożyli swoje rachunki:

Kuba	801.000 dolarów
Haiti	612.000 franków
Liberja	3 977.000 dolarów
Peru	56.000 funtów
Syam	5 119.515 Tie
Grecja	5 000.000 franków złotych
Polska	9 1/2 milionów franków
Rumunia	31 miliardów franków

Polska oprócz sumy wymienionej żąda jeszcze 4 i pół miljarde rubli złotych i pół miljarde marek niemieckich.

Uzbrojenie robotników.

Berlin. »Rote Fahne« wzywa robotników w odezwie z okazji oporu bawarskiego prezydenta ministrów, Kahra, przeciw projektowi ustawy, dotyczącej rozwiązania organizacji samoobrony, do niezważania na ustawę i do wystarania się o broń, gdzie tylko można.

Akcja koalicji.

Mühlheim nad Ruhą, 18 marca. Dziś rano zajęły wojska koalicyjne część miasta Mühlheim i dworzec Speldorf. W akcji wzięły udział wojska francuskie i belgijskie.

Duisburg, 18 marca. Wojska koalicyjne zajęły dworzec Oberhausen.

Stanowczy opór Bawarii.

Pisma niemieckie demokratyczne zwracają uwagę na szkodliwość słów prezydenta ministrów bawarskich Kahra, który oświadczył, że on nie może żądać, by obywateli niemieccy oddawali broń i że swej ręki do tego dzieła nie dołoży. Zarazem atoli Kahr musiał przyznać, że bawarskie »Einwohnerwehry« stoją całkowicie pod wpływem monarchistycznej partii. Pisma nacjonalistycznie zaś cieszą się z tej »stanowczości« p. Kahra.

Nowa tajna organizacja wszechniemiecka w Berlinie.

»Pod tytułem »Deutscher Herold« zorganizowała się w Berlinie nowa tajna organizacja wszechniemiecko-monarchistyczna. Do jej przywódców zaliczają się m. i. kapitan Heering oraz redaktorzy nacjonalistyczni Walle i Maurenbrecher.

Demonstracje komunistów niemieckich.

W Hamburgu odbyły się jak donosi »Rote Fahne«, wielkie demonstracje komunistów. Wygłaszano mowy agitujące za sojuszem z Rosją sowiecką, a zwracające się przeciw ustrojowi dotychczasowemu. Po mowach kom. Neumanna, Behringa i Hoffmanna uformował się pochód, który z czerwonymi chorągwiami i odśpiewaniem pieśni rewolucyjnych kroczył przez ulice w sile blisko 30.000 ludzi. Wojsko niemieckie zabezpieczyło drutem kolecznym ratusz oraz poustawiało na ulicach karabiny maszynowe. Kilku głównych inicjatorów demonstracji aresztowała policja i wojsko.

Rosja.

Kronsztadt w rękach bolszewików.

Ryga. Według wiadomości, zasięgniętych ze sfer delegacji bolszewickiej w nocy ze środy na czwartek upadł Kronsztadt. Wojska bolszewickie zaatakowały Kronsztadt piechotą bez artylerji, gdyż lód był za słaby i nie można jej było dowieźć. Poszczególne forty prawie nie bronily się.

Upelnomocniony przedstawiciel rządu sowieckiego w Łotwie otrzymał telegram z komisariatu ludowego dla spraw zagranicznych z Moskwy, według którego Kronsztadt jest zajęty przez wojska sowieckie.

Helsingfors. Według pewnych wiadomości, na-

deszłych do tutejszych sfer poinformowanych, położenie w Kronsztacie jest dla rewolucjonistów niepomyślne. Zauważyć można już wielką liczbę uchodźców na granicy fińskiej.

Dowódca okręgu wojskowego w Piotrogradzie Awrow stłumił powstanie robotnicze. Kazal on przeciw tłumom robotników wystawić kulomioty i użyć miotaczy ognia. Zapowiedział jednocześnie, że nie wolno brać nikogo do niewoli. W ciągu tygodnia, od 4. do 11. b. m. Awrow ogniem i mieczem w ścisłym znaczeniu tego słowa przywrócił panowanie sowjetów w Piotrogradzie.

Rewolucja na Ukrainie.

Gdańsk. »Danziger Neueste Nachr.« donoszą z Londynu: Ruch rewolucyjny na Ukrainie wzmagają się. Rząd sowiecki odwołał wojska swoje z granicy rumuńskiej celem użycia ich w Odesie. Garnizon w Odesie przyłączył się do powstańców. Wojska komunistyczne żądają, aby Trocki ustąpił z kierownictwa armią czerwoną.

Bunty na morzu Czarnym i Kaspijskim.

Londyn. »Daily Express« donosi, że załoga floty czarnomorskiej zbuntowała się, wrzucając do morza komisarzy bolszewickich. Również i we flocie kaspijskiej objawia się coraz silniejsze wrzenie.

Według wiadomości z Helsingforsu ruch powstańczy rozszerzył się na marynarzy czarnomorskich i kaspijskich i floty te znajdują się już w całości w rękach powstańców.

Litwa.

Zbrojenia litewskie.

Wilno. Według informacji zasięgniętych u osób przybyłych świeżo z Kowna przybyła tam w ostatnich dniach ciężka artylerja w ilości czterech baterji, której dotąd w wojsku litewskim nie było. Baterje odeślano niezwłocznie na front w kierunku Giedroyc. Obsługę stanowią Niemcy ubrani w uniformy litewskie.

Podobno tworzy się z istniejących oddziałów białoruskich grupę wypadową, która idąc oswabadzać Białoruś, zająć ma po drodze Wilno, przyczem rząd kowieński nie wzięby za to żadnej odpowiedzialności.

Sami Litwini obliczają swą armję na 50.000. W niektórych powiatach przeprowadza się pobór do 28 lat włącznie, pozatem rząd rejestruje mężczyzn na całym terenie Litwy Kowieńskiej do 38 lat.

Zbiegowie z Kowieńszczyzny opowiadają, że linja frontu strzeżona jest przez Litwinów jak nigdy dotąd. Przejście jej połączone jest z wielkimi trudnościami i niebezpieczeństwem, co łącznie z surowymi przepisami, udaremniają przejazdy do Kowieńszczyzny i z powrotem, przedsięwzięte celem ukrycia czynionych na większą skalę przygotowań wojennych.

Początek floty litewskiej.

Również Litwini starają się o stworzenie własnej floty. Przed kilku dniami pojawił się w Kłajpedzie pierwszy statek morski pod litewską żółto-zielono-czerwoną flagą. Jest to żaglowiec motorowy »Jurate« pojemności 100 ton. Podobno także amerykańscy Litwini założyli towarzystwo żeglugi morskiej, które miało zakupić kilka parowców w.

Wiadomości z bliska i z daleka.

Olsztyn, dnia 22. marca 1921

— Naszą gazetę abonować powinien w przyszłym kwartale każdy Polak. Wyrzucmy wreszcie piśmida i błąd niemieckie z domów naszych. Wydawcy gazet niemieckich z bogacili się, kupują sobie wile, a to przeważnie z grosza ludu polskiego. Zapisujcie nasze gazety i ogłaszajcie w naszych gazetach. Kupujcie u tych kupców, który w naszych gazetach ogłaszają. Mężowie zaufania staraj się powinni o to, aby jak najwięcej Polaków w ich okręgu czytało nasze gazety związkowe. W tym kierunku każdy wszystkie swoje siły wyteżyć powinien, gdyż prasa to rzecz najważniejsza.

— (S.) Ciekawe. W »Königsberger Allg. Zeitung« czytamy w sprawozdaniu o obradach wschodniopruskiego sejmiku prowincjonalnego: »Zauważyć należy, że obrady nad wnioskiem niemieckiej partji ludowej dotyczącym stanowiska sejmiku prowincjonalnego w razie ewentualnego mandatu koalicyjnego dla Polaków celem przeprowadzenia żądań koalicyjnych z powodu spóźnionej pory odłożono na później.«

— (S.) Hazard. Socjalistyczna »Königsberger Volkszeitung« publikuje następujący wyjątek z referatu na zebraniu socjalistycznym w B.: »Jako wroga zewnętrznego uważać dziś należy Polaka, który ma zająć naszą prowincję. Celem zbrojnego oporu przeciwko zajęciu zawezwano tu także »Grenzwehr«. »Die Rote Fahne des Ostens« dodaje do tej notatki następujące uwagi: »A więc mobilizację na własną rękę uprawia »Orgesch«. Podczas gdy publicznie dementuje się wiadomości o planach Polski zajęcia Prus Wschodnich, podsyca się tajemnie wzburzenie i mobilizuje wiernych »Orgeschom« ludzi. W oczach wschodniopruskiego proletariatu przygotowuje reakcja nową wojnę, która ma proletariata wciągnąć w dalsze zawieruchy.«

Ze świata.

Choroba prezydenta Czechosłowacji.

Praga. Stan zdrowia prezydenta Czechosłowacji bardzo się pogorszył i uważany jest za beznadziejny. W kołach politycznych Pragi interesują się już jego następcą. Jako kandydata wymieniają obecnego ministra spraw zagranicznych Benesa.

O niepodległość Słowacji.

Na przestrzeni od św. Wita, pod Lublaną, aż do Jesenicy, uwijają się pomiędzy włościanami agitatorzy, agitujący za utworzeniem republiki słowiańskiej. Agitacja przeciwna tym ludziom tak wpływa na tamtejszych mieszkańców, iż dziś jest rzeczą niebezpieczną, mówić tam w jakikolwiek sposób o Serbach.

Prendenci do tronu czarnogórskiego.

Książę Danilow Czarnogórski zrezygnował z tronu na rzecz Michała, pierworodnego syna zmarłego księcia Mirki. Królowa Milana objęła prowizoryczną regencję. W proklamacji wydanej do narodu, regentka oświadcza, że bronić będzie interesów Czarnogórze i dodaje, że na rezydencję obiera San Remo.

Albanja za połączeniem z Jugosławią.

Do prezydenta ministrów, Pasicza, przybyła w tych dniach deputacja arnautów albańskich, żądająca przyłączenia Albanji do Jugosławii.

Skandal niemiecki w Hiszpanji.

Wiedeń. Pisma hiszpańskie donoszą o niesłychanym skandalu, jakiego przykładu niemasz w dyplomacji. Zarzucają one w najostrejszych słowach niemiecko-austriackiemu przedstawicielowi w Madrycie baronowi v. Gagern, że dopuścił się sprzeniewierzenia, idącego w miliony, zabierając pieniądze, składane na pomoc dla dziatwy wiedeńskiej. Zarzuty mają być słuszne. Gagern został odwołany.

Nowy gaz trujący.

Waszyngton. Prasa podaje, że w laboratorium ministerstwa wojny wynaleziono nowy gaz trujący dla użytku z aeroplanów. Gazu tego można używać bardzo skutecznie w walce powietrznej.

Ruch towarzystw.

Olsztyn. Lekcja śpiewu „Lutni“ odbędzie się w środę 23. bm. o godzinie 8-mej wieczorem w „Hotelu International“. O liczne przybycie zwłaszcza pań uprasza Zarząd.

Zaznacza się, iż w święta Wielkanocne wykonany będzie śpiew chórowy na 4 głosy. Udział w śpiewie będą mogły brać tylko osoby zupełnie pewne swego głosu. Stąd koniecznym jest, ażeby w środę nikogo na lekcji nie zabrakło.

Mikołajki. W drugie święto wielkanocne, zaraz po nabożeństwie odbędzie się u p. Laskowskiego walne zebranie Zjednoczenia Zaw. Polskiego. O liczne przybycie członków i gości uprasza Zarząd.

Patronat Związku Robotników

MA PRACĘ:

1. dla 1 przodownika z 4 dziewczynami od 1 kwietnia w pow. kwidzińskim.
2. dla 1 robotnika z szarwarkiem lub bez, zaraz lub od 1 kwietnia

Patronat Związku Robotników

POSZUKUJE PRACY:

1. dla pierwszorzędnego kowala (maszynisty), zaraz
2. dla szwajcara z dwoma czeladnikami do większej obory, świadectwa doskonałe, zaraz.
3. dla doskonałego kowala z dwoma szarwarkami.
4. dla urzędnika gospodarczego, kawalera, obeznanego w wszystkich gałęziach rolnictwa.
5. dla robotnika, młodego, silnego bez szarwarku.
6. dla akordnika z kilkudziesięciu ludźmi.
7. dla robotnika z jedną dziewczyną.
8. dla młynarza, zna się także na rybołówstwie, zgodzi się także jako chłop, żonaty bez szarwarku.
9. dla samotnego, starego pastucha do 20 sztuk bydła.
10. Dla kuczera, żonatego.
11. dla kowala żonatego z uczniem.
12. dla żonatego dobrego robotnika, żona chodzi do pracy.

Zamówienie „Gazety“.

Ich bestelle hiermit für das 2. Vierteljahr 1921 die polnische Zeitung

„Gazeta Olsztyńska“

aus Allenstein mit Zustellung und zahle 9 Mk Imię, nazwisko i adres (Vor- und Zuname und Adresse):

Obige 9 Mk. erhalten zu haben bescheinigt

(S.) Fiasko. Prasa królewiecka w niedwuznacznym sposób przynajmniej, że „Ostmesa“ królewiecka z wielkim hałasem rozpoczęła, zakończyła się fiaskiem, a to z powodów politycznych i gospodarczych. — „Jak kto sobie pościele, tak się wyśpi!“

(S.) Wyroki sądowe w Niemczech. Sprawa nadporucznika Hillera była i jest głośną. Człowiek ten w czasie wojny w niesłychany sposób znęcał się nad podwładnymi sobie żołnierzami. Hiller stawał w tych dniach przed sądem przysięgłych. Przysięgli uznali, że Hiller znęcał się nad podwładnym i to w służbie. Świadek Siegmann zeznał że Hiller żołnierzem nie jak ludzi ale jak bydło traktował. Świadek Schneider zeznał, że nadporucznik bił go batem i łopatą. Chorego żołnierza Helmhacke kazał oskarżony przywiązać do drzewa, a posterunkowi postawionemu przy chorym oświadczył: „Jeżeli ta świnia się zerwie, natenczas ją znowu przywiążcie“. Skazano nadporucznika na 6 miesięcy forticy. — „Berliner Tageblatt“ pisze że oprócz 3 sędziów nikt w Niemczech zrozumienia dla takiego wyroku mieć nie może. My zaś przypomnijmy sobie wyroki wydane na redaktorów i działaczy naszych.

(S.) „Volksblatt“ centrowy olsztyński nadrabia miną, chociaż właściwie w zwycięstwo sprawy niemieckiej na Górnym Śląsku już nie wierzy. Ażebym ukryć niepokój i rozczarowanie, zwraca uwagę na fakt, że podczas ostatniego liczenia ludności z przeszło 2 milionów mieszkańców 1,169,340 podało język polski jako ojczysty, a tylko 884,045 język niemiecki. 89,497 mianowało się dwujęzycznymi, a reszta obcojęzycznymi. Spodziewamy że słuszne argumenty „Volksblattu“ oraz sprawa emigrantów będą przedmiotem szczególnej uwagi Najwyższej Rady w Paryżu przed ostateczną decyzją co do losu Górnego Śląska.

Wakacje wielkanocne rozpoczynają się w szkołach z dniem dzisiejszym.

(S.) Olsztyn Niedziela. Rano deszcz. W południe słońce przerywa chmury. Przed ratuszem tłum się snuje. Chłopcy i dziewczęta sprzedają pocztówki na „Grenzspende“. Tłum pewien siebie. Będzie znowu radość jak wczoras, 11 lipca. „Deutschland, Deutschland“ śpiewają. hoch! hoch! i jeszcze raz hoch! Niewiadomo czy to na cześć „Wasserpollacken“ czy też węgla górnośląskiego. O zawartym pokoju pomiędzy Polską a Rosją nikt nic nie wie. Harich i von Medem wiedzą, ale poco psuć nastrojów.

Poniedziałek. Leniwie, rano około godz. 8 wywieszają pierwsze wiadomości z terenu plebiscytu. Tłum się zgromadził. Różne urywane liczby. Ludzie z zajęciem czytają. Bije ich w oczy i razi mianowicie: „Beuthen Kreis 59 232 Stimmen deutsch, 62 040 Stimmen polnisch“. „Unerhört... Za chwilę pojawia się wydanie nadzwyczajne „Allensteinerki“. „Deutscher Sieg in Oberschlesien...“ „Volksblatt“ ostrożniejszy, w zwycięstwo jeszcze nie wierzy. „Fany“ się jakoś nie pokazują, tylko z ratusza wytknięto wstydliwie gdzieś z boku sztandar niemiecki. W „Allensteiner Zeitung“ zmienił się „Sieg“ w „Erfolg“, no „Erfolg“ to zawsze jeszcze nie „Niederlage“. Strzelają. To widocznie ćwiczenia wojskowe. Pszczyński i rybnicki powiat rzekomo stracony ale bez tych powiatów jest większość niemiecka. Ostatecznych rezultatów jeszcze niema. „Wasserpollacki“... Pierony, ale zdaje się nawet i Niemcom zaimponowali.

Jeszcze coś. W niedzielę mówił Dr. Czwalina z balkonu ratusza. Modlił się i groził. Wspominał o krzyżu, o Wielkim Tygodniu: „W tym znaku zwyciężysz“... Polaków. Jeżeli Polak tu przyjdzie, natenczas w Prusach Wschodnich nie będzie ani dzieci, ani starców, ani ułomnych, tylko mężowie, bohaterzy. Przeklętym jest ten, któremu życie jest miłsze aniżeli ojczyzna. — Polska pewnie zdradzi, gdy się o p. Czwalinie i jego bohaterkiej przemowie dowie.

k. Wartembork. Z niewiadomej przyczyny powstał w fabryce mebli Ed. Faust pożar. Ogień rozszedł się z niezwykłą szybkością po całym budynku tak iż z fabryki pozostały tylko zgłiszczą z których sterczą przetopione części maszyn. Całe urządzenia pokojowe, sypialnie, jadalnie, szafy i duży zapas drzewa spaliły się. Szkodę pokrywa zabezpieczenie częściowego tylko.

k. Welawa. Syn właściciela młyna Freund'a, bawiąc się na łodzi, załamał się i utonął. Chłopiec liczy 7 lat. Wypadek zaszedł na łodzi w rowie szafkowym w oczach towarzyszy zabawy.

(S) Kwidzyn. Wybuchł tutaj strajk jeneralny, ponieważ policja zajęła elektrownię i aresztowała 6 metalowców. Zebranie robotników było liczne i bardzo burzliwe. Niezadowolenie jest wielkie. — W radzie miejskiej interpelował w tej sprawie magistrat radny Stölt. Zapytał się magistratu skąd od razu „Sicherheitswehr“ ma granaty ręczne i karabiny, pomimo że na podstawie zarządzenia komisji koalicyjnej, tylko w rewolwery uzbrojoną być powinna. Stölt nie chce brać odpowiedzialności za skutki takiego postępowania magistratu i organów policyjnych.

(S) Kwidzyn. Rozchodzą się tu fałszywe wieści o aresztowaniu mordercy kapitalistki Mill i jej córki. Faktem jest, że mordercy pomimo usilnych poszukiwań dotychczas nie wysledzono.

(P.) Malbork. Jak donosi „Marienburger Zeitung“, objeżdża Dr. Herbst, wyższy radca rejencyjny pograniczne miasta Wschodniopruskie i informuje się szczególnie o stosunkach granicznych, ruchu granicznym itd. Konferencje jakie rzeczony wyższy urzędnik prowadził w Malborku stoją w Związku z

pertraktacjami o zawarcie układu gospodarczego między Polską a Niemcami. Jak zaznacza cytowana wyżej gazeta, swobodna żegluga na Wiśle ma być w tymże układzie zapewnioną. Sprawa ostatnia dla miasta Malborka ma bardzo wielkie i żywotne znaczenie.

* Malbork. Przed kilku tygodniami donosiliśmy, że znaleziono w pociągu dwie zamordowane niewiasty, matkę i córkę, nazwiskiem Miel. Jak donoszą gazety niemieckie, aresztowano obecnie w Elblągu palacza Pennera, którego posadzają o zastrzelenie wyżej wymienionych niewiast. Penner wyjechał podobno razem z zamordowanymi z Grudziądza.

(S.) Królewiec. „Königsberger Hartungsche Zeitung“ pisze w artykule „Der Tag der Oberschlesier“ o Górnym Śląsku: „Liczbowo przeważa tam słowiaństwo, a jeżeli używanie polskiej mowy, a raczej gwary górnośląskiej czyni Polakami, natenczas głosowanie byłoby tam nawet zbyt czynnym“. — Raz przynajmniej z wyjątkiem „gwary“ logiczny sposób myślenia.

* Gdańsk. Rada miejska Wolnego Miasta Gdańska uchwaliła na posiedzeniu w dniu 15 marca br. utworzenie drugiej polskiej szkoły w Gdańsku.

* Działdowo. Dnia 12 marca br. ks. prob. Dorczyński dokonał poświęcenia świeżo odbudowanego dworca kolejowego, który był zniszczony najazdem bolszewików. Z dniem dzisiejszym został dworzec otwarty i oddany do użytku publiczności.

Która godzina?

Nie jest tak późno, Wielkanocny jeszcze niema, ale najwyższy czas zapisać sobie „Gazetę“ naszą na przyszły kwartał, która kosztuje tylko

9 MK. NA KWARTAŁ

z odnośnieniem w dom przez listowego.

(P.) Grudziądz. Prywatnym szkolnictwem niemieckim na polskim Pomorzu zajmuje się — o ile tego nie czyni rząd — „Niemieckie towarzystwo szkolne“ (Deutscher Schulverein) z siedzibą w Grudziądzu. Stara się ono o utrzymanie szkół prywatnych, szkół wiejskich niemieckich itd. Wspiera je w tym względzie towarzystwo emigrantów grudziądzkich w Berlinie, szczególnie datkami pieniężnymi. Niemieckie szkoły prywatne mają wychowywać młodzież na dzielnych i wiernych obywateli polskich. Władze polskie nie stawiają towarzystwu żadnych przeszkód. Piszą o tem Danz. N. Nachr.

* Warszawa. Władze bezpieczeństwa wpadły na trop organizacji komunistycznej. W domu przy ulicy Nowolipie znaleziono kilka pudów literatury komunistycznej. Przy ul. Młynarskiej znaleziono 14 pudów komunistycznych wydawnictw polskich i żydowskich. Poza tem wykryto znaczną ilość czystych paszportów niemieckich, legitymacji Rady obrony państwa i innych blankietów.

* Warszawa. Wykryto zamach na życie gen. Sawinkowa. Aresztowano generała Peremykina, pułkownika Murawiewa i pułk. Herszelmana i kobietę szpiega podającą się za Janinę hrabiną Zamojską.

* Warszawa. Dnia 18. bm. na przestrzeni między stacjami Pniewem i Kulnem wydarzyła się wskutek nieuwagi maszynisty pociągu towarowego, który przeoczył sygnał „stój“ poważna katastrofa kolejowa. Wspomniany pociąg towarowy zderzył się mianowicie z pociągiem wojskowym, zdążającym do Kutna. Wskutek katastrofy zginęło 8 osób, a 18 jest rannych. Cztery wagony zostały zdruzgotane, kilka innych uszkodzonych. Zniszczeniu uległy również obie maszyny.

* Łódź. Miasto Łódź ofiarowało dla biednych komunikatów polskich na Górnym Śląsku znaczną ilość materiałów na ubrańka. Także polski Czerwony Krzyż dla Śląska zrobił na ten cel znaczne zakupy w Łodzi.

* Bytom. Dyrekcja departamentu do spraw wewnętrznych przy międzysojuszniczej komisji rządzącej w Opolu zawiesiła w urzędowaniu burmistrza miasteczka Woloczyn za to, że nie użył przysługującej mu władzy policyjnej w celu zapobieżenia dekoracjom i rozdawaniu odznak w miejscach publicznych dla demonstracyjnego powitania emigrantów niemieckich i w ten sposób dopuścił się wykroczenia przeciwko rozporządzeniu komisji rządzącej z dnia 3. bm. Poza tem przekazano tę sprawę prokuratorji nadzwyczajnego sądu koalicyjnego.

* Kurzawa. (Górny Śląsk.) We wtorek wieczorem żandarmerja niemiecka aresztowała we wsi Kurzawa w pow. Opolskim siostrę gen. Józefa Haller i do dzisiejszego dnia trzyma ją w więzieniu. Wszelkie usiłowania wykrycia jej pobytu pozostały bezskuteczne.

— Zwracamy uwagę na ogłoszenie budowniczego Józefa Knacka, rodaka z Kwidzyna w dzisiejszym numerze.

NA SEZON WIOSENNY

polecamy w ogromnym wyborze i po nadzwyczaj tanich cenach.

Płaszcz damskie w modnych fasonach z dobrych materiałów i ślicznych kolorach po 650, 550, 450, 350, 259, 175,	12500
Kostjumy damskie z wełnianych i półwełnianych materiałów, czarne i kolorowe najmodniejsze wykonanie po 750, 650, 550, 400, 325, 250,	16500
Spódnice kolorowe i czarne z dobrych trwałych materiałów po 250, 200, 175, 150, 125, 98, 75,	4200
Materiały wełniane i półwełniane na suknie, kostjumy i bluzki czarne i kolorowe, tylko pierwszorzędne wyroby za metr po 120, 98, 75, 58, 45, 36, 29, 24, 18,	1200
Koszule damskie po 45, 39,	3400
Pończochy damskie czarne, brąz. i białe po 18, 12, 1050,	950

Ubrania męskie modne wykonanie z trwałych materiałów, czarne, granatowe i kolorowe po 650, 550, 450, 350,	29500
Paletoty i ulstry wiosenne ciemne i jasne, modne materiały, wykon. podług najnowszej mody po 750, 650, 550, 450, 350, 250,	17500
Ubrania dla młodzieńców i chłopców w każdej wielkości, z wełnianych i bawełnianych materiałów.	
Materiały na ubrania męskie tylko pierwszorzędne fabrykaty czarne i kolorowe za metr po 180, 150, 135, 120, 98, 75, 60, 45,	3900
Spodnie sukienne po 150, 120, 98,	7500
Spodnie do pracy po 98, 75, 65,	5800
Kamizelki po 98, 75, 60, 45,	3900

KAPELUSZE • KRAWATY • BIELIZNA

Prosimy skład nasz zwiedzić, albowiem z powodu taniości towarów każdy nie pożałuje. Oprócz tego zwracamy podróż przy odpowiednim zakupie. — Obsługa skora. — Ceny stałe.

W. Muczyński, Wartembork

RYNEK 94

(Właściciele: Kowalski i Szulc.)

TELEFON 41

Ogłoszenie.

Termin rejestracji (zgłaszania się do zapisu) obywateli polskich przedłuża się do 1. maja.

Kierownik Agencji Konsularnej Rzeczypospolitej Polskiej w Olsztynie.

Plugi, broni, kultiwatory, wałki, radła, centryfugi, brony do łąk, taczki do koniczyny

jako i wszelkie inne maszyny rolnicze we wielkim wyborze poleca ze składu

L. KUNATH, Olsztyn,
ul. Libsztacka 23/24.

Tamże stoi na sprzedaż 5 małych i dużych starych zreparowanych **sieczkarń.**

*Zaproszenia weselne
:: zawiadomienia ::
o zaręczynach i ślubie*

wykonuje szybko i gustownie

Drukarnia
„Gazety Olsztyńskiej“

BANK LUDOWY

w Olsztynie ul. Cesarska 16 I

płat od depozytów 2, 3 i 4 procent

stosownie do czasu wypowiedzenia.

Udziela pożyczek pod dogodnymi warunkami.

Bank otwarty codziennie od godz. 11 do 1.

Telefonu nr. 66 b.

Panienka

z miasta, mówiąca po polsku, potrzebna od zaraz do lekkiej pracy. Zgłoszenia do eksped. Gazety.

Cygara, papierosy, tabakę

przedaje tanio

O. Sombrutzki, Olsztyn, Roonstr. 21.

Pasyjki metalowe

5 7 9 11 cm wysokie
2 3,50 4,50 7,00 mk.

i większą do nabycia

w księg. **J. Pieniężnej, Olsztyn**
Dolno Kościelna 12.

Pracowita uczciwa

dziewczyna

do wszelkiej pracy domowej potrzebna od 1. 5. lub 15. 5.; może się zgłosić natychmiast. Pensja podług ugody.

A. Domańska, Sztum, Rynek 53.

Mocnego ucznia

w naukę kowalstwa przyjmie

Brandt, mistrz kowalski,
Kalwe bei Altmark, Kr. Stuhm.

Ogłoszenie.

Konsulat Polski w Kwidzynie

wzywa wszystkich obywateli (poddanych) polskich, zamieszkujących w obrębie rejencji kwidzyńskiej, a zatem w pow. Elbląga wsi i miasta, Kwidzyna, Malborka, Susza i Sztumu aby w czasie

od 15-go marca do 15-go kwietnia b. r.

między 9—1 przedpołud. osobiście lub też piśmiennie zgłosili się w biurach Konsulatu Rzeczypospolitej Polskiej w Kwidzynie, ulica Bismarka 42, celem zapisania się do rejestru obywateli Konsulatu. Legitymacje i dokumenty należy zabrać z sobą.

Konsul Generalny

Rzeczypospolitej Polskiej w Kwidzynie.

TANIE KSIĄZKI !!

W obronie matki ziemi	3'50
Żywcem zamurowana	3'—
Władysław Herman (pow. hist.)	4'—
Pan Twardowski	2'50
Wierna Róża	4'—
Przygody Janka	2'—
Zmazana wina	—'60
Pani majstrowa	—'75
Bajki ludowe	2'—
Genowefa	1'75
Na tropie zbrodniarzy	1'50
Opowieść o św. Elżbiecie	1'50
Orlenko (powieść kozacka)	1'50
Przygody rozbitka angielskiego 3 tomy	12'—
Biały dowódzca Indjan	1'—
Ks. L. Goffinego	
(Wykład ewangelji i lekcji	20'—
Nabożeństwo do Najśw. S. J.	1'50
Nowenna do św. Antoniego	—'40
5 Nowenn do N. M. P.	—'40
Kubek wody	
Odpuść nam	sztuka
Ostatni wiatyk	15 fen.
Pan Bóg swoich nie opuszcza	
Przekłństwo	
Wyleczenie mędrka	
Listownik	5 mk.

poleca:

Księgarnia

Gazety Olsztyńskiej.

Przedsiębiorstwo budowlane.

Buduję domy mieszkalne, gospodarze, i składy oraz wykonuję repa.cje. Wykonania w betonie lub żelaznym betonie rzetelnie i po najniższych cenach.

Buduję i przebudowuję młyny parowe, wodne i wiatrakki włącznie z ustawieniem maszyn. Wbudowuję śluzy, turbiny. Buduję tartaki. Wszystko rzetelnie i pod fachowem kierownictwem.

Józef Knack

Marienau 38 b. Marienwerder.

Rysunki i kosztorysy przy zleceniach bezpłatnie